

PEDAGOGISKT MATERIAL

LÄROPLANSKOPPLAT

SYFTE OCH MÅL

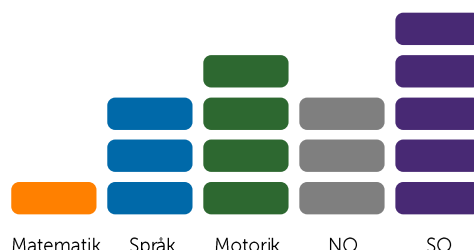
- Utforska och beskriva sin omvärld.
- Utveckla förståelse för jordens uppbyggnad.
- Träna geografiska begrepp och kartkunskap.
- Träna finmotorik.
- Skapa konkreta upplevelser kring geografi.

Pussel jordglob

Art.nr. 156557

GRADERING

LEKTIONSFÖRSLAG

Lär känna materialet: I materialet Pussel jordglob ingår en jordglob (ca 20 cm i diameter) som står i en fot. Alla 7 världsdelar är utmärkta med tydliga färger för varje kontinent. Det är 6 löstagbara kontinenter (Afrika, Asien, Europa, Nordamerika, Sydamerika, Oceanien). Det ingår även blanka etikettlappar på vilka man kan skriva kontinenternas namn och sedan fästa på bitarna. Globen kan snurras. Det finns också illustrationer av djur och landmärken på varje kontinent.

Förslag på introduktion: Börja genom att låta barnen se hela globen och utforska dess former och färger. Lyft fram att det är en jordglob med kontinentbitar som går att ta bort och sätta tillbaka. Visa hur varje kontinent har en egen form och färg och visa att haven är blå, vilket representerar vattnet. Reflektera gärna tillsammans över hur stor del av planeten jorden (världen) som består av hav (över 70 % av jordens yta). Man kan fråga om de ser mest blått eller färgglada bitar och vad det blå kan vara? Utforska vidare genom att låta barnen känna på varje bit, lägga dem i handen, rotera dem och jämföra storlek och form. Demonstrera hur man hittar rätt plats för varje bit på globen och hur man lättast sätter tillbaka bitarna.

Träna på världsdelarnas namn: När man introducerar världsdelarnas namn kan man börja med att visa globen och fråga barnen vad de tror att den visar. Lyft en världsdelsbiter och säg namnet, till exempel "Det här är Europa – har någon hört det namnet förut?" och låt barnen hitta var den ska sitta. Koppla sedan till deras vardag: "Vi bor på en av de här världsdelarna – vilken tror ni att det är?" och "Vad heter landet vi bor i?". Sätt upp kontinenternas namn på ett stort papper eller skriv på kort vid sidan av globen. Läs högt och repetera tillsammans. Använd namnetiketter och låt barnen para ihop dem med rätt kontinent. Utmana med frågor som "Vilken bit är störst?", "Vilka världsdelar börjar med A?" och "Hur många finns det?". Avsluta med en lek där barnen turas om att sätta tillbaka bitarna och säga namnet högt eller peka på rätt världsdel när du säger namnet.

BEGREPP

jordglob, världsdelar, kontinenter, hav, byggnader, djur, storlek, former, jämföra

YTTERLIGARE TIPS OCH IDÉER

Utforska djur och landmärken: Låt barnen utforska globen och titta på bilderna av djur och landmärken på varje världsdel. Fråga vad de ser: "Vilket djur finns här?" eller "Vilken världsdel har pyramiderna?". Lyft fram exempel som Eiffeltornet på Europa, koalan i Australien (Oceanien) och elefanten i Afrika. Använd bilderna för att prata om var djuren lever och hur det ser ut där. Barnen kan sedan sätta tillbaka bitarna genom att säga ett djur eller landmärke som hör till världsdelarna. Vill man kan man avsluta likande aktivitet med en rörelselek där barnen härmar djuren – smyg som en tiger, gå som en elefant eller simma som en havssköldpadda.

Ta reda på fakta: Antingen kan barnen välja var sin världsdel som de tar reda på mer fakta om eller väljer de ut ett djur eller ett landmärke och tar reda på fakta. Skriv ihop som kollage eller faktablad som kan sättas upp i närheten av jordgloben.

Världsdelsmemory: Lägg ut alla bitar och ha kort med namnen bredvid. Barnen turas om att para ihop rätt namn med rätt världsdelbit.

Analysera världsdelarnas namn: Skriv upp namnen på alla världsdelarna och titta på deras namn. Observera att många av dem börjar på bokstaven A. Asien, Afrika, Antarktis, (Nord) Amerika, (Syd) Amerika, Oceanien (där Australien är största landet), Europa. Se om ni kan hitta andra likheter (eller skillnader) mellan namnen.

Placera världsdelarna i storleksordning: Låt barnen placera världsdelarna i storleksordning, från störst till minst: Asien, Afrika, Nordamerika, Sydamerika, Antarktis, Europa, Oceanien. Man kan utforska vidare genom att ta reda på befolkningsmängd på varje världsdel. Samtala om varför befolkningen är så liten på Antarktis trots att den inte är den minsta om man går efter storlek på landmassa.

Berättelser: Välj var sin världsdel och hitta på sagor från olika delar av världen. Låt barnen fantisera fritt. Som inspiration kan man uppmuntra dem att tänka att de gör en resa till världsdelens. Vilka byggnader besöker ni, vilka djur möter ni? Över vilka hav eller andra världsdelar går resan?

I den medföljande aktivitetsguiden kan man bland annat läsa fakta om landmärkena och djuren. Här är lite av de fakta ni hittar i den.

Nordamerika: Tredje största kontinenten.

Landmärken: Frihetsgudinnan – gåva från Frankrike 1886.

Mayafolkets tempel och städer finns kvar sedan över 1 000 år.

Djur/fakta: Älgen är störst i hjortfamiljen; hornen kan bli 1,8 m breda.

Sydamerika: Fjärde största kontinenten; Brasilien täcker över hälften.

Landmärken: Angel Falls – världens högsta vattenfall (979 m).

Djur/fakta: Tukaner har stora näbbar och färgglada fjädrar som fungerar som kamouflage.

Afrika: Näst största kontinenten och näst störst befolkning (över 1 miljard människor).

Landmärken: Stora pyramiden i Giza – enda kvarvarande av de sju antika underverken.

Kilimanjaro – Afrikas högsta berg (5 791 m).

Djur/fakta: Elefantens snabel har ca 100 000 muskler. En giraffhane väger ca 1 361 kg (lika tung som en bil).

Europa: Näst minst till ytan, men tredje störst i befolkning (över 700 miljoner).

Landmärken: Eiffeltornet – byggt 1887 som entré till världsutställningen.

Fakta: I Europa finns många historiska byggnader och kulturarv.

Asien: Största kontinenten; över 60 % av världens befolkning bor här.

Landmärken: Kinesiska muren – ca 21 000 km lång, tog 1 800 år att bygga.

Taj Mahal – 171 m högt, byggt i vit marmor, med trädgårdar och fontäner.

Djur/fakta: Kameler lagrar fett i pucklarna, inte vatten. Tigrar kan hoppa upp till 10 m (lika långt som en skolbuss).

Oceanien: Mindre än 1 % av världens befolkning.

Landmärken: Stora barriärrevet – synligt från rymden, rikt på marint liv.

Djur/fakta: Koalor sover upp till 18 timmar per dag och äter eukalyptusblad.

Antarktis: Inga permanenta invånare; endast forskare och turister under korta perioder.

Fakta: Mycket kallt och täckt av is.

Stilla havet (Pacific Ocean): Största havet, täcker en tredjedel av jordens yta. Hem för många arter, inklusive valar och delfiner.

Atlanten (Atlantic Ocean): Näst största havet. Viktig för handel och transport mellan kontinenter.

Indiska oceanen (Indian Ocean): Varmt hav med tropiska korallrev. Hem för många fiskarter och havssköldpaddor.

Södra oceanen (Southern Ocean): Omger Antarktis. Kallt vatten, hem för pingviner och sälar.

Norra ishavet (Arctic Ocean): Minsta och grundaste havet. Täckt av is stora delar av året, hem för isbjörnar.